

Meldcode

Huiselijk geweld en kindermishandeling

Marjan Bruins
23 september 2024
Versie 2.0

Inhoud

De Auris Meldcode is er voor jou!	3
Achtergrondinformatie.....	5
1 Stappenplan bij signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling	7
1.1 De 5 stappen in het kort	7
1.2 Stap 1: Breng signalen in kaart	8
1.3 Stap 2: Overleg met de IVP'er en zo nodig met Veilig Thuis.....	11
1.4 Stap 3: Praat met ouders of verzorgers en met het kind.....	13
1.5 Stap 4: Weeg af wat je nu gaat doen	14
1.6 Stap 5: Beslis: melden of zelf hulp organiseren?	15
2 Bijzondere situaties: AD, AB, AC, AMP, CvO	18
3 Over de Auris Meldcode.....	21
3.1 Visie.....	21
3.2 De Auris Meldcode en het beroepsgeheim	23
3.3 Evalueren, aanpassen en vaststellen	23
4 Referenties	24
5 Bijlagen	25
5.1 Definities	25
5.2 Aandachtspunten voor een gesprek met een kind.....	25
5.3 Aandachtspunten voor een gesprek met ouders of opvoeders	26
5.4 Voorbeeldschema taakverdeling meldcode voor een Auris-locatie	29
5.5 Signaleringslijsten	31
5.6 Registreren.....	31
5.7 Algemene meldnormen (basis van de vragen in het afwegingskader)	31

De Auris Meldcode is er voor jou!

De inhoud van de Auris Meldcode helpt jou om zorgvuldig te handelen als je een vermoeden hebt van huiselijk geweld of kindermishandeling. Die zorgvuldigheid past bij jou, want het is één van de kernwaarden van Auris. **Het betekent dat je de 5 stappen van de meldcode goed kent en weet toe te passen.**

Als medewerker in de zorg of het onderwijs ben je net als je collega's in de kinderopvang, jeugdzorg, justitie en politie **wettelijk verplicht om deze meldcode te gebruiken**ⁱ. Je hoeft niet allemaal zelf uit te zoeken wat je moet doen. Auris heeft dat voor jou op een rij gezetⁱⁱ. En onze interne vertrouwenspersonen (IVP'ers) zijn opgeleid om jou daarbij te ondersteunen.

Als je signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling op tijd serieus neemt, is er sneller en betere hulp mogelijk. Het doel is dat geweld stopt en schade wordt hersteld.

Meldcode naast andere Auris-afspraken

De *Wet meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling* is niet specifiek voor Auris of de sector. Het is een algemene wet. Je past de regels toe naast alle afspraken die we bij Auris hebben. Soms betekent dat dat je het nét anders moet doen dan de Auris-standaard. Dat is een moment om extra alert te zijn.

Je kunt het vergelijken met de Wegenverkeerswet: er staat nergens in een standaard van Auris dat je niet door rood licht mag rijden. Toch houd je je (meestal) aan deze wet. Ook al weet je dat je daardoor te laat bent op een afspraak van Auris waar jij bij moet zijn.

Een voorbeeld

Bij de ambulante dienstverlening is de standaard dat je over een leerling afstemt met de school van het kind. Heb je signalen die kunnen wijzen op huiselijk geweld of kindermishandeling? Dan neem je **geen** contact op met de school. Daarvoor heb je namelijk geen toestemming van de ouders. Bovendien kan contact opnemen de veiligheid van het kind in gevaar brengen.

Kindcheck bij volwassene met problemen

Problemen van ouders kunnen grote gevolgen hebben voor kinderen. Doe als medewerker van het Audiologisch Centrum (AC), het cursuscentrum en andere locaties daarom altijd de [kindcheck](#)¹ bij volwassen cliënten met ernstige problemen. Bespreek met de cliënt of cursist hoe het met de kinderen gaat.

¹ Zie ook [de toelichting bij STAP 1](#) van deze meldcode.

Open zijn naar ouders en verzorgers

Een belangrijk punt is dat je open bent naar de betrokkenen. Ga zo snel mogelijk in gesprek met de ouders en andere verzorgers van het kind of de jongere. Het doel van de meldcode is hulp inschakelen, niet het gezin straffen.

Als het gezin alle hulp weigert en de onveilige situatie blijft bestaan, dan heb je het recht om hierover een melding te doen bij Veilig Thuis.

En je hebt het recht om (eventueel anoniem) contact op te nemen met Veilig Thuis om over een situatie te sparren en hen advies te vragen.

Goed dat ook jij alert bent op het veilig opgroeien van kinderen.

Meldcode

Huiselijk geweld en kindermishandeling

Opsteller: Marjan Bruins
Datum: 23 september 2024
Versie: 2.0
Status: Vastgesteld

Achtergrondinformatie

Sinds 2013 is er de *Wet verplichte meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling*. In 2019 kwam daar het verplichte afwegingskader bij, dat jou als professional helpt bij de laatste stappen in de meldcode.

De wet houdt in dat je het recht hebt om een melding te doen bij Veilig Thuis. Je bent verplicht om daarover een beslissing te nemen via het afwegingskader.

Iedere onderwijs- of zorgorganisatie moet de meldcode toepassen door hem aan te passen aan de eigen situatie². Auris heeft dit gedaan in 2019. In de Auris Meldcode is de visie verwerkt van de (vak)organisaties van Auris-professionals, zoals de NIP/NVO, NVLF, KNGF en de PO-raad.

De IVP'ers zijn sinds 2019 aandachtsfunctionaris van de meldcode en hebben daardoor ervaring met hoe je die toepast binnen Auris. Hun ervaringen hebben samen met maatschappelijke ontwikkelingen geleid tot de wens om de Auris Meldcode te vernieuwen en op een aantal punten aan te passen:

- de rol van incident-melden en melden bij regionale regiepunten is veranderd, dat moeten we goed uitleggen
- extra aandacht voor werken met de meldcode door medewerkers bij de ambulante onderwijs en zorgvormen, en medewerkers bij AC en Aanmeldpunt of CvO
- nieuwe uitleg over opslaan en bewaren van werkaantekeningen en een dossier opbouwen (vanaf 2023 werken we met een registratiesysteem)
- voorbeelden toevoegen over de manier van werken bij Auris (dit gebeurt nadat de meldcode is vastgesteld)

Bij de vernieuwing van de Auris Meldcode hebben we de meldcodes van de (vak)organisaties ook opnieuw bekeken en belangrijke wijzigingen overgenomen.

² Zie artikel 5 van de Wet op de expertisecentra (WEC).

Hierdoor werk je met onze meldcode volgens de richtlijn van jouw eigen beroepsgroep.

We hebben de inhoud van de meldcode ook besproken met een beleidsadviseur van de Landelijke organisatie van Veilig Thuis regio's (LNVt).

Deze vernieuwde versie is op 2 juli 2024 vastgesteld door de Raad van Bestuur van Auris.

1 Stappenplan bij signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling

Goed om te weten vooraf: wanneer we 'kind' zeggen in de tekst, dan bedoelen we kind of jongere. En wanneer we 'ouders' zeggen, dan bedoelen we ook de verantwoordelijke verzorgers.

1.1 De 5 stappen in het kort

Stap 1: Breng signalen in kaart

Breng signalen in kaart die je zorgen bevestigen of juist tegenspreken. Beschrijf de signalen en de stappen die je neemt. Doe dit zo objectief en feitelijk mogelijk, oftewel: beschrijf de feiten en niet jouw aannames of gevoelens. Gebruik hiervoor de signalenlijst in het registratiesysteem Zenya.

Maak je je zorgen over een kind en werk je op het AC? Of heb je alleen contact met ouders of verzorgers? Doe dan de [kindcheck](#).

Stap 2: Overleg met de IVP'er en zo nodig met Veilig Thuis

Bespreek de signalen met de interne vertrouwenspersoon (IVP'er). De IVP'er helpt je om de meldcode goed toe te passen. Vraag zo nodig advies aan Veilig Thuis. Heb je een vermoeden van eerdergerelateerd geweld (eerwraak), een gedwongen huwelijk of meisjesbesnijdenis? Neem dan direct contact op met Veilig Thuis.

Stap 3: Praat met ouders of verzorgers en met het kind

Bespreek je zorgen zo snel mogelijk met de ouders of verzorgers van het kind en met het kind zelf. Bespreek met de ouders en het kind wat hen kan helpen en onderzoek of je die hulp kunt (laten) inzetten.

Deze stap mag je *alleen* overslaan als jouw veiligheid of die van het kind erdoor in gevaar kan komen. Overleg dit met de IVP'er en je leidinggevende.

Stappen waarbij je het afwegingskader toepast

Stap 4: Schat in hoe ernstig de situatie is

Schat in om welk geweld het gaat en hoe ernstig de situatie is. Kijk daarvoor naar de signalen, het overleg met de IVP'er en de gesprekken met de ouders en het kind. Vraag bij twijfel advies aan Veilig Thuis. Denk je dat het kind in gevaar is? Doe dan sowieso een melding.

Stap 5: Beslis: melden of zelf hulp organiseren?

Gebruik het afwegingskader om te beslissen of je een melding doet. Kun je het kind goed genoeg beschermen? Bied of regel dan de noodzakelijke hulp. Als de situatie acuut of structureel onveilig is, doe je een melding bij Veilig Thuis. Is er een reële kans op schade: melden.

Heb je hulp nodig bij één van de stappen? Ctrl + klik dan op de titelregel voor een toelichting op die stap.

De volgorde van de stappen is niet dwingend. De stappen kunnen tegelijkertijd plaatsvinden of in een andere volgorde. Ook kan het zijn dat je stappen later in het proces herhaalt. Bespreek dit altijd met de IVP'er.

1.2 Stap 1: Breng signalen in kaart

Ernstig geweld? Meteen melden

Bij signalen die wijzen op acuut en ernstig geweld meld je dit meteen bij Veilig Thuis. Kijk ook bij [noodsituaties](#) in deze meldcode.

Waar kun je signalen opvangen?

Een deel van de leerlingen en cliënten is een groot deel van de tijd op school of bij de behandelgroep. Dit is een belangrijke plek om [signalen van kindermishandeling en huiselijk geweld](#) op te vangen.

Je kunt signalen van kindermishandeling en huiselijk geweld ook opvangen op een plek of in een functie waarbij je een leerling of cliënt maar soms ziet. Dat kan bij 1-op-1 contact waardoor signalen sneller duidelijk worden.

Signalen opvangen kan ook op een plek waar je informatie uit verschillende bronnen voor het eerst combineert en beoordeelt. Bijvoorbeeld in deze situaties:

- diagnostisch onderzoek op het Audiologisch Centrum (AC)
- gegevens verzamelen bij het aanmeldpunt of de CvO
- gezinsgerichte behandeling en andere ambulante behandeling in de zorg
- bij ambulante dienstverlening
- een cursus van het cursuscentrum³

Als je een kind één keer hebt gezien, is het vaak niet mogelijk om alle stappen te doorlopen. Dan kun je stappen overslaan. Doe dit het liefst in overleg met Veilig Thuis en de IVP'er.

Waar leg je de signalen vast?

Leg de signalen vast in Zenya, het registratiesysteem voor de meldcode.

Hoe leg je de signalen vast?

Breng de signalen in kaart die je vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling bevestigen of juist tegenspreken. Dit doe je zo:

- Beschrijf de signalen zoveel mogelijk volgens de feiten. Gebruik daarbij de signaleringslijsten in het systeem.

³ In deze situaties heb je vaak geen zicht op de gevolgen van een gesprek met de ouders of de gevolgen van een melding. Je moet daarom extra zorgvuldig te werk gaan. [Hoofdstuk 2 gaat hierover.](#)

- Vermeld altijd de bron als je informatie van iemand anders opneemt.
- Leg diagnoses alleen vast als ze zijn gesteld door een professional die dat officieel mag doen (een bevoegde beroepskracht).
- Houd een brede blik, want geweld en mishandeling zijn misschien niet de enige mogelijke verklaring voor de signalen. Beschrijf dus de feiten: wat je ziet, hoort en leest. Schrijf ook feiten op die je vermoeden juist tegenspreken. En noteer beschermende factoren.

Hoe verzamel je informatie over je vermoeden?

Hoe je informatie verzamelt, hangt af van hoe je tot het vermoeden bent gekomen:

- a. Je hebt zelf een vermoeden.
- b. Iemand anders vertelt je een zorgwekkend verhaal over een kind.
Bijvoorbeeld een andere leerling of cliënt of een medewerker van een andere organisatie voor hulpverlening⁴. Die kan iets gemerkt hebben in de klas, bij onderzoek of tijdens begeleiding.
- c. Een kind vertelt jou zelf over de eigen situatie.

Bij a en b

Als je zelf een vermoeden hebt of een ander vertelt je een zorgwekkend verhaal, dan ga je zo te werk:

- Je let zelf op signalen, zoals opvallend gedrag of wonden, breuken of andere lichamelijke afwijkingen die je niet kunt verklaren. Of je luistert goed naar de persoon die hierover vertelt. Gebruik de [Signalenkaart](#) (zie ook volgende kopje).
- Schrijf de signalen op die je vermoeden bevestigen. Ga zoveel mogelijk uit van feiten in plaats van aannames en gevoelens.
- Schrijf ook signalen op die je vermoeden juist tegenspreken.
- Misschien zijn de zorgen al eerder besproken tijdens een overleg. Zoek dat dan terug en noteer ze ook.
- Blijf ondertussen werken aan een vertrouwensrelatie met het kind.

Bij c

Als een kind je in vertrouwen neemt, dan ga je zo te werk:

- Je luistert rustig naar wat het kind je vertelt. Je neemt het kind serieus en reageert niet emotioneel of paniekerig.
- Is er een noodsituatie? Neem dan na het gesprek met het kind direct contact op met de IVP'er en de teamleider of regiodirecteur. Wat een kind zelf vertelt (*disclosure*) kán een reden zijn om direct Veilig Thuis te bellen. Heeft het kind ook een wond, breuk of ander letsel, bel dan sowieso meteen Veilig Thuis.
- Je schrijft op wat het kind je vertelt (kijk hiervoor bij a en b).

⁴ Herinner collega's of andere hulpverleners eraan dat zij de meldcode moeten toepassen.

- Je stelt geen waarom-vragen, maar vraagt door naar de feiten die horen bij de ervaring van het kind. Je kunt ook afspreken om dat op een later moment te doen.
- Je vertelt aan het kind wat jouw volgende stappen zijn.
- Je kijkt naar [de aandachtspunten in gesprek met een kind](#).

Hulpmiddel signalen herkennen

De Signalenkaart is een hulpmiddel om huiselijk geweld en kindermishandeling te herkennen, zowel voor lichamelijke signalen als signalen in het gedrag. Besef dat één of een paar signalen geen aanleiding hoeven te zijn voor een vermoeden. Het moet gaan om een combinatie van signalen die samen het vermoeden versterken. Signalen kunnen ook op andere problemen duiden.

De signaleringslijsten vind je in het registratiesysteem en op signalenkaart.nl.

Kindcheck bij volwassen cliënten (o.a. AC, AB, cursuscentrum)ⁱⁱⁱ

Je kunt de kindcheck doen als een (jong)volwassen cliënt in een (medische) situatie zit die (ernstige) schade kan veroorzaken bij minderjarige kinderen.

De kindcheck is bedoeld voor medewerkers die met volwassen cliënten werken, zoals op het AC of bij de gezinsgerichte behandeling. Als je daar werkt heb je de mogelijkheid en de verantwoordelijkheid om kindermishandeling vroeg te signaleren. Ook als je de kinderen niet ziet of niets aan de kinderen ziet, kun je je zorgen maken over hun (thuis)situatie.

De kindcheck houdt in dat je nagaat of de (jong)volwassene voor minderjarige kinderen zorgt en of kinderen daar veilig opgroeien. Denk bijvoorbeeld aan cliënten met ernstige psychische problemen, drugs- of alcoholverslaving of met een gewelddadige partner. **Heb je contact met deze cliënt? Vraag dan na hoe het met de kinderen thuis is.**

Controleer bij deze groepen cliënten ook of zij of hun partner zwanger zijn. En bij jongvolwassene cliënten met problemen ga je na of zij minderjarige broers of zussen hebben met wie zij in een huis wonen.

Heb je na de kindcheck zorgen over een kind? Dan loop je de 5 stappen door. Is er sprake van een acute dreiging, neem dan contact op met Veilig Thuis.

Signalen van geweld of mishandeling door een medewerker

Gaat het om signalen van geweld of kindermishandeling door een medewerker? Meld dit bij je leidinggevende, de teamleider, en doe een incident-melding⁵. Het stappenplan is dan niet van toepassing.

Signalen van geweld of mishandeling tussen leerlingen, cliënten of ouders

⁵ Doe dit binnen Auris via de knop 'Meld een incident' op het Auris intranet

Zijn er signalen over geweld tussen leerlingen, cliënten of ouders? Die vallen *niet* onder het stappenplan van de meldcode. Denk aan geweld tussen ouders op het plein of tussen leerlingen op school.

Meld de signalen bij je teamleider En doe een incident-melding als je het geweld hebt gezien of gehoord. De teamleider regelt dat er een melding wordt gedaan bij de Inspectie of een andere toezichthouder. Op de scholen is het pestprotocol van toepassing.

1.3 Stap 2: Overleg met de IVP'er en zo nodig met Veilig Thuis

Als je huiselijk geweld of kindermishandeling vermoedt, bespreek dit dan met de IVP'er die aandachtsfunctionaris is voor de meldcode. Je praat met elkaar over [de signalen](#) die je zijn opgevallen om ze te kunnen duiden. Je kunt in deze stap advies vragen aan Veilig Thuis.

Willen jullie meer duidelijkheid over een wond, breuk of ander letsel bij het kind? Dan kun je overleggen met een deskundige, zoals de schoolarts van de Auris-school waar het kind op zit. Overleg met je teamleider welke deskundige beschikbaar is en hoe je die om advies kunt vragen.

Heeft het kind letsel en heeft het zelf aan jou verteld over huiselijk geweld of mishandeling (*disclosure*)? Overleg met de IVP'er over de *disclosure*. Neem daarna zelf of samen direct contact op met Veilig Thuis. Als Veilig Thuis in zo'n situatie vraagt om de gegevens van de leerling of cliënt, dan mag je die doorgeven.

Wat bespreek je met de IVP'er?

Je overlegt met de IVP'er om deze vragen te bespreken:

- Gaat het om kindermishandeling?
- Wat kun je doen om meer duidelijkheid te krijgen?
- Hoe kun je je vermoeden bespreken met de ouders of verzorgers? En met het kind zelf?
- Hoe kunnen jullie ervoor zorgen dat het huiselijk geweld en/of de kindermishandeling stopt?

Noteer deze 3 dingen:

- welk besluit je neemt over de volgende stappen
- waarom je dit hebt besloten
- wie wat gaat doen

Hoe krijg je een completer beeld van de situatie?

Probeer in deze fase het beeld completer te krijgen. Huiselijk geweld en kindermishandeling zijn een van de vele mogelijke oorzaken van opvallende of onverklaarbare signalen die je opvangt. Let hierop:

- Ga uit van het signaal dat je opvangt bij het kind of dat je van iemand anders hebt gehoord.
- Speel dus geen politieagent: het is niet jouw taak om spoorwerk te doen of iets te bewijzen.
- Blijf goed letten op het gedrag van het kind, maar zorg dat dat niet opvalt.
- Vertrouw op je intuïtie en praat daarover met de IVP'er.

Om meer informatie te verzamelen heb je ook de volgende opties:

- Je vraagt advies aan Veilig Thuis (kijk ook bij de alinea hieronder).
- Je laat de jeugd- of schoolarts de leerling uitnodigen voor een onderzoek.
- Je laat de orthopedagoog of psycholoog een (gedrags)onderzoek doen. Daarvoor moeten de ouders eerst toestemming geven.

Advies vragen aan Veilig Thuis

Als je Veilig Thuis belt voor advies, dan vertel je het verhaal zo, dat de leerling of cliënt anoniem blijft. Je legt het advies vast in het registratiesysteem en je vermeldt daarbij wie je gesproken hebt en wat je met het advies gaat doen.

Bij een vermoeden van meisjesbesnijdenis of eengerelateerd geweld (eerwraak) adviseert Veilig Thuis meestal om een melding te doen. Een melding kan ervoor zorgen dat er sneller passende hulp komt.

Geen nieuwe signalen, toch alert blijven

Als er geen nieuwe signalen zijn, blijf dan toch alert. Maak met de IVP'er een afspraak om na een bepaalde periode nog eens te overleggen over het gedrag of de lichamelijke gezondheid van het kind.

Met wie mag je wat bespreken?

De meldcode geeft je niet het recht om alles met iedereen te bespreken. Dit kan wel:

- Je mag een **situatie anoniem bespreken met een collega**. Zorg dat die collega het kind niet kan herkennen uit jouw verhaal.
- Wil je **niet-anonieme informatie van andere collega's** gebruiken? Zorg er dan eerst voor dat je toestemming hebt van de ouder met gezag.

Naast deze algemene regels, zijn er ook regels voor deze situaties:

- In de zorg geldt de Wet geneeskundige behandelingsovereenkomst (WGBO), de wet die bepaalt dat je **gegevens alleen mag delen met collega's die een behandelrelatie hebben met het kind**.
- In het onderwijs is er de Wet op de expertisecentra (WEC), de Wet op het primair en voortgezet onderwijs (WPO en WVO) en de Wet educatie en beroepsonderwijs (BES). Volgens deze wetten moet je vanuit de doelstellingen van de school **het noodzakelijke delen met een collega om de leerling te ondersteunen in het onderwijs**.

- Je bent verplicht om gebruik te maken van de 5 stappen en kunt een melding doen bij Veilig Thuis. Ook **als je géén melding doet, moet je de redenen daarvoor vastleggen** in het registratiesysteem.
- Na een gesprek met de ouders, het kind of andere betrokkenen, **zet je dat in het leerling- of cliëntdossier**.

1.4 Stap 3: Praat met ouders of verzorgers en met het kind

Plan een gesprek en bespreek je zorgen met de ouders of verzorgers en het kind zelf. Doe dit op een manier die past bij de leeftijd van het kind. Het doel van het gesprek is zorgen delen, erachter komen of jullie dezelfde zorgen hebben en bespreken of er hulp nodig is. Misschien is er een verklaring voor de signalen. Mogelijk heeft het gezin hulp nodig om de situatie te verbeteren.

Let op: Heeft een leerling of cliënt jou in vertrouwen genomen (*disclosure*)? Praat dan niet met de ouders zonder dat het kind dat weet.

Een gesprek voeren over jouw zorgen is vaak spannend. Bereid het goed voor. De IVP'er of je teamleider kan je daarbij ondersteunen.

Besef dat 95% van de kindermishandeling uit onmacht gebeurt. Het is belangrijk dat het gezin en andere betrokkenen hulp krijgen.

Met wie is het gesprek?

Het gesprek is meestal met de ouders. Je kunt het kind altijd bij een gesprek vragen, zeker vanaf dat het 12 jaar is. Vanaf 16 jaar moet je dit zelfs doen. Wil een jongere van 16 jaar of ouder niet dat de ouders bij het gesprek zijn, dan luister je daarnaar. Vragen over wanneer je met wie praat, kun je altijd met Veilig Thuis bespreken.

Je kunt het gesprek samen doen met de IVP'er of bijvoorbeeld de teamleider. Wie kunnen aansluiten bij zo'n gesprek staat in het overzicht van de rollen op jouw locatie. [Een voorbeeldschema](#) vind je in de bijlagen.

Hoe voer je het gesprek?

Bereid het gesprek goed voor. Volg deze stappen in het gesprek:

- Leg de leerling of cliënt en/of ouders uit wat het doel van het gesprek is.
- Beschrijf wat je hebt gezien of gehoord. Hou het bij de feiten.
- Nodig de leerling of cliënt en/of ouders uit om daarop te reageren.
- Deel (zo nodig) pas na deze reactie hoe je de feiten ook kunt interpreteren.

Zorg dat je steeds het doel helder voor ogen houdt: je zorgen delen en samen bespreken welke hulp er mogelijk is. Je voert het gesprek niet om iemand te beschuldigen of te straffen.

Als een gesprek moeilijk gaat en de ouders zijn gespannen, probeer dan op één of andere manier een verbinding met hen te leggen. Bijvoorbeeld zo:

- Je erkent hun gevoelens of situatie.
- Je vraagt door over wat zij meemaken.
- Je spreekt uit welke zorgen jullie samen delen.

Hoe leg je het gesprek vast?

Beschrijf in het leerling- of cliëntdossier⁶ hoe het gesprek ging. Noteer alles goed en volgens de feiten. Een feitelijke reactie kan bijvoorbeeld zijn: *stem verheffen, huilen, rood worden*. Een interpretatie zou kunnen zijn: *boosheid, verdriet, schaamte*. Dat laatste weet je niet zeker en zet je daarom niet in het leerling- of cliëntdossier.

Besef dat ouders het dossier kunnen bekijken, als ze dat willen. [Meer informatie over het recht op inzage staat in het kwaliteitshandboek van Auris.](#)

Wat doe je als je een ernstig misdrijf vermoedt?

Vermoed je een ernstig misdrijf, overleg dan met Veilig Thuis wie van jullie contact opneemt met de politie. Zo kunnen jullie de volgende stappen afstemmen met wat de politie doet in zo'n situatie. Ga niet meer in gesprek met het kind en getuigen. Dat kan het namelijk moeilijker maken om bewijs te vinden voor de strafzaak.

Bij Stap 4 en 5 ben je verplicht het afwegingskader toe te passen. Doe dit zorgvuldig.

1.5 Stap 4: Weeg af wat je nu gaat doen

Stel jezelf de vragen uit het afwegingskader en bepaal zo wat je volgende stap wordt om de bestaande situatie te wijzigen en de veiligheid te herstellen. Het is belangrijk dat je opschrijft hoe je de afweging maakt.

Afwegingsvragen

Bekijk de afwegingsvragen en de adviezen bij elke vraag:

1. Heb ik na Stap 1 tot en met 4 van de meldcode een vermoeden van huiselijk geweld en/of kindermishandeling of is het vermoeden bevestigd?
 - a. Nee: Geen actie, sluit de meldcode in het dossier.
 - b. Ja: Ga verder met afweging 2.
2. Heb ik een vermoeden van acute of structurele onveiligheid, of is dat vermoeden bevestigd?
 - a. Nee: Ga verder met afweging 3.
 - b. Ja: Meld bij Veilig Thuis. Samen met Veilig Thuis bespreek je afweging 3 tot en met 5.
3. Kan ik effectieve en passende hulp bieden of organiseren?
 - a. Nee: Meld bij Veilig Thuis.

⁶ Parnassys, Somtoday, ONS

- b. Ja: Ga verder met afweging 4.
- 4. Werken de ouders of verzorgers en/of andere betrokkenen mee aan de hulp die ik kan bieden of organiseren?
 - a. Nee: Meld bij Veilig Thuis.
 - b. Ja: Bied of organiseer hulp (kijk ook bij Stap 5) en sluit af met afweging 5.
- 5. Leidt deze hulp tot blijvende veiligheid?
 - a. Nee: Meld (opnieuw) bij Veilig Thuis.
 - b. Ja: Maak afspraken met de betrokkenen en samenwerkingspartners over hoe jullie de veiligheid bewaken nadat de hulp stopt.

Deze vragen zijn gemaakt volgens de [algemene meldnormen](#).

Er zijn verschillende bronnen⁷ met vragen die je helpen om je volgende stap goed af te wegen. Kijk bijvoorbeeld in het [afwegingskader van NIP/NVO](#).

Twijfel je ergens over? Neem dan altijd contact op met je IVP'er of (opnieuw) met Veilig Thuis. Zij kunnen je ondersteunen bij het wegen van het geweld en de risico's op schade en adviseren over vervolgstappen.

Let op: het is niet nodig om foto's of filmpjes te maken of op te slaan. Je hoeft namelijk geen bewijs te verzamelen.

1.6 Stap 5: Beslis: melden of zelf hulp organiseren?

Als je alle stappen hebt gevolgd en je bent bij Stap 5, dan maak je je vaak al lange tijd zorgen. Of je hebt een heel ernstig vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling, soms ook door Veilig Thuis bevestigd. **Het gaat er dan om dat het geweld of de mishandeling stopt.**

De stappen van de meldcode lopen in de praktijk vaak door elkaar. Soms heb je in Stap 3 of al eerder naar hulp verwezen en is er al hulp gestart. Of is er in Stap 3 een andere verklaring van de signalen naar voren gekomen. Beide situaties kun je dan zien als onderdeel van Stap 5.

Als het goed is, heb je in ieder geval de afwegingsvragen in Stap 4 bekeken. Je komt dan uit op een advies. Als je het dossier niet kunt sluiten, gaat het erom dat de mishandeling of het geweld stopt. Je beoordeelt of je zelf iets kunt doen om het geweld te laten stoppen of niet. Jouw opties zijn:

- zelf hulp bieden of organiseren
- melden bij Veilig Thuis

Vragen die helpen te beslissen of je het advies uit Stap 4 volgt

⁷ Zie hiervoor ook de paragrafen 2.7, 2.8 en 2.9.

Om te beslissen of je het advies uit Stap 4 volgt, kunnen de volgende vragen helpen:

- Kunnen de leerling, cliënt, ouders en/of betrokkenen zelf hulp regelen?
- Weet je goed genoeg hoe veilig of onveilig de situatie is?
- Weet je genoeg over onveilige gebeurtenissen in het verleden, zoals over eerdere meldingen?
- Helpen alle betrokken professionals mee om het geweld te laten stoppen en te zorgen voor blijvende veiligheid?
- Is de hulp gericht op beide punten hieronder?
 - de veerkracht van de betrokkenen versterken
 - schade te herstellen die is ontstaan door het geweld en/of de mishandeling of de dreiging daarop
- Hebben de professionals een analyse gemaakt van de situatie en samen met de betrokkenen een plan op maat gemaakt? In het plan moet duidelijk staan wat de doelen zijn van de begeleiding of hulp en wanneer er evaluatiemomenten zijn.
- Als er meer hulpverleners betrokken zijn: hebben zij afspraken gemaakt over hoe zij samenwerken en wie de casusregie houdt op de veiligheid en (multidisciplinaire) hulpverlening?

Zelf hulp bieden of organiseren

Heb je redenen om te denken dat er hulp is waarmee je de leerling of cliënt en het gezin goed genoeg kunt beschermen tegen het risico op huiselijk geweld of op kindermishandeling? Ga dan zo te werk:

- Bied of organiseer de noodzakelijke hulp.
- Volg de effecten van deze hulp.
- Doe alsnog een melding als er signalen zijn dat het huiselijk geweld of de kindermishandeling doorgaat of opnieuw begint.

Redenen om niet zelf hulp te bieden of organiseren

Dit kunnen redenen zijn waarom je zelf *niet* genoeg hulp kunt bieden of organiseren:

- Je weet niet goed genoeg hoe veilig of onveilig de situatie op dit moment is.
- Je weet niet genoeg over onveilige gebeurtenissen in het verleden, zoals over eerdere meldingen.
- Je hebt niet genoeg mogelijkheden om passende en samenhangende hulp te bieden of organiseren.
- Je merkt dat de onveilige situatie niet stopt of weer begint, ondanks de hulp die jij biedt of hebt georganiseerd.

Melden bij Veilig Thuis

Als je de leerling of cliënt niet goed genoeg kunt beschermen tegen het risico op huiselijk geweld of kindermishandeling, doe dan een melding bij Veilig Thuis.

Je moet het kind en/of de ouders vooraf vertellen dat je een melding wilt gaan doen. Je legt uit waarom je een melding wilt doen en wat het doel daarvan is. Het gesprek over de melding lijkt op het gesprek over de signalen in Stap 3, bijvoorbeeld als het gaat om **wie er bij het gesprek is** (zie Stap 3).

Wil het kind niet dat je een melding doet? Vertel dit bij de melding aan Veilig Thuis en leg het vast in het leerling- of cliëntdossier.

Je mag dit gesprek overslaan als het jouw veiligheid of die van anderen in gevaar brengt. Je kunt het gesprek ook overslaan als je niet weet wat er gebeurt in de thuissituatie na het gesprek. Bijvoorbeeld als je werkt op het AC, bij de AD of op het Aanmeldpunt. Bij de melding bespreek je dit met Veilig Thuis.

Let op: Als je een melding doet vanuit het AC, de AD, het Aanmeldpunt (AMP) of de CvO, leg dan altijd uit wat je relatie is met de leerling en de ouders. Veel medewerkers bij Veilig Thuis weten niet welke verantwoordelijkheid je naar de leerling en ouders hebt als ambulant dienstverlener of medewerker van het Aanmeldpunt of de CvO. Kijk ook bij het hoofdstuk [Bijzondere situaties: AD, AB, AC, AMP, CvO](#).

Wat doe je in een noodsituatie?

Krijg je signalen van acuut geweld dat zo ernstig is dat het kind meteen moet worden beschermd? Meld dit meteen aan de teamleider (of de regiodirecteur als de teamleider afwezig is). Informeer ook de IVP'er. Die kan een van deze acties ondernemen:

- meteen advies vragen aan Veilig Thuis
- meteen 112 bellen én advies vragen aan Veilig Thuis

Vindt Veilig Thuis of 112 dat er direct iets moet gebeuren, dan kan de teamleider zo nodig in hetzelfde gesprek een melding doen. Zo kan er zo snel mogelijk actie worden genomen.

In noodsituaties kan de teamleider ook contact zoeken met de Raad voor de Kinderbescherming of de crisisdienst van het Bureau Jeugdbescherming. En de teamleider kan de politie vragen om hulp te bieden.

Vindt de politie of Veilig Thuis dat het kind op de Auris-locatie moet blijven tot er hulp is, dan zorgt de teamleider dat dat gebeurt en dat de hulpverlening goed wordt opgevangen.

Belangrijk: Bescherm als medewerker of leidinggevende nooit zelfstandig een kind zonder overleg met Veilig Thuis of de politie.

2 Bijzondere situaties: AD, AB, AC, AMP, CvO

Voor sommige medewerkers geldt een aantal uitzonderingen bij het signaleren van huiselijk geweld en kindermishandeling. Het gaat om medewerkers van:

- het Audiologisch Centrum (AC)
- de ambulante dienstverlening (AD)
- de ambulante en gezinsgerichte behandeling (AB)
- het aanmeldpunt (AMP)
- de Commissie van Onderzoek (CvO)

Die verantwoordelijkheid betekent dat je het signaleren niet kunt overlaten aan iemand anders, zoals de verwijzer, de school of het kinderdagverblijf of de persoon die informatie met jou heeft gedeeld.

Je moet als medewerker dus de afspraken over signaleren kennen en de juiste vervolgstappen kunnen nemen. Juist vanwege de bijzondere situatie dat je een kind nooit of bijna nooit ziet is het erg belangrijk dat je je kennis over de meldcode goed bijhoudt en alert bent op signalen.

Vanuit deze verantwoordelijkheid volg je net als andere professionals de [5 stappen van de meldcode](#). In jouw situatie gelden echter een aantal extra aandachtspunten.

Aandachtspunten als je het kind één keer of soms ziet, maar niet dagelijks

Je mag niet zonder toestemming met een andere professional overleggen over de signalen die jij hebt gehoord of gezien. Ouders geven toestemming om over de behandeling of begeleiding van het kind te overleggen met een kinderdagverblijf, school, logopedist of andere professional of organisatie. Maar die toestemming geldt **niet** voor signalen van huiselijk geweld of kindermishandeling.

Vertelt een kind uit zichzelf aan jou over geweld of mishandeling (*disclosure*)? Neem dan contact op met Veilig Thuis en leg uit dat jij geen toestemming hebt van de ouders om jouw zorgen met de verwijzer, de school of anderen te delen. Je vertelt welke verantwoordelijkheid jij hebt naar het kind en wat je relatie met de ouders is.

Samen met Veilig Thuis schat je in hoe ernstig en urgent het verhaal van het kind is. Op basis van deze urgentie en een risico-inschatting overleg je met Veilig Thuis wie in gesprek gaat met de ouders. Is er een hoog risico én zie je het kind de volgende dagen niet? Dan praat je meestal niet met de ouders voordat je een melding doet bij Veilig Thuis. Je kunt namelijk niet controleren of het kind wel veilig is na een gesprek met de ouders.

Aandachtspunten als je het kind zelf nooit ziet en alleen informatie over het kind leest

In jouw rol kan het zijn dat je een aanmelding voor zorg of een onderwijs- of ondersteuningsarrangement beoordeelt en daardoor de eerste bent die verslagen van onderzoek, observaties, toetsen en meer samen ziet. Dan kun misschien de link leggen tussen wat alle professionals en organisaties zelf hebben gemerkt.

Als de signalen samen wijzen op huiselijk geweld of kindermishandeling, neem dan na overleg met de IVP'er contact op met Veilig Thuis. Ook in deze situatie heb je geen toestemming om verslagen van de ene organisatie te delen met een andere organisatie. En is het niet toegestaan om met het kinderdagverblijf of de school die de aanmelding doet te praten over jouw vermoedens.

Benadruk jouw rol als Veilig Thuis vraagt om zelf contact op te nemen

Veilig Thuis zal misschien aan jou vragen om wel contact op te nemen met de school, kinderopvang of andere organisatie. Meestal is het voor de Veilig Thuis-medewerker dan nog niet duidelijk welke rol jij hebt. Benadruk dan dat jij daar geen toestemming voor hebt van de ouders. Veilig Thuis kan de school of de kinderopvang benaderen om vragen te stellen over hun ervaringen.

Geen gesprek met ouders? Bericht sturen over melding bij Veilig Thuis

Heb je de ouders niet gesproken voordat je een melding doet bij Veilig Thuis? Stuur dan na overleg met Veilig Thuis een bericht of brief. Daarin beschrijf je je zorgen en vertel je dat je een melding hebt gedaan. Omdat dit bericht je relatie met de ouders kan beïnvloeden is het belangrijk dat je uitlegt hoe dit is gegaan. Dat kan bijvoorbeeld zo:

“De zorgen die wij hebben over de veiligheid van [naam van het kind] horen niet bij de zorg of dienstverlening van Auris. Maar in de wet staat dat wij moeten letten op signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling. Zodat er (extra) hulp voor u of [naam van het kind] kan worden geregeld.

Wij maken ons zorgen over [noteer de signalen]. Die hebben wij [noteer waar, wanneer en hoe je de signalen hebt waargenomen] gezien, gehoord of gelezen. Wij hebben Veilig Thuis gevraagd om contact met u op te nemen. Samen kunt u overleggen of er hulp nodig is voor u of [naam van het kind].

Onze zorgen hebben geen invloed op onze begeleiding of behandeling.”

Urgentie en risico-inschatting

In overleg met een medewerker van Veilig Thuis bepaal je de urgentie en maak je een risico-inschatting. Uit dit gesprek moeten jullie samen concluderen of wel of niet verantwoord is dat jij zelf met de ouders gaat praten over jouw zorgen. Het belangrijkste is de veiligheid van het kind.

Voor het gesprek zijn deze punten belangrijk:

- Je stelt vast of de situatie onveilig is en het nodig is om iets te doen door te kijken naar de feiten. Je kijkt niet naar (aanvullende) risicofactoren of

kindfactoren. Je bepaalt dus het risico op basis van wat je weet dat er is gebeurd.

- Het risico is groot als het kind al eerder feitelijk onveilig is geweest, vanwege de kans op herhaling. Denk aan:
 - Het kind heeft (ernstige) wonden, breuken of ander letsel gehad.
 - Er is geprobeerd het kind te doden door het te wurgen.
 - Er is een vuurwapen gebruikt in de buurt van het kind.
 - Het kind heeft ander geweld meegemaakt.
 - Het kind is seksueel misbruikt.
- Je overweegt de signalen en bepaalt waar je grootste zorgen liggen. Wat is het gevaar voor de toekomst? Wat maakt dat dit jouw grootste zorgen zijn?
- Wat kan ervoor zorgen dat de situatie veiliger wordt voor het kind? Wat kan een eerste stap zijn? Wat kun jij hier zelf aan bijdragen en wat niet?
- Je stelt vast om welk soort geweld of mishandeling het gaat: Is het kind lichamelijk, psychisch of seksueel mishandeld? Wordt het kind verwaarloosd?

3 Over de Auris Meldcode

3.1 Visie

De *Wet meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling* verwacht van Auris-medewerkers dat zij in alle contacten met cliënten, leerlingen en ouders of verzorgers letten op signalen die kunnen wijzen op huiselijk geweld of kindermishandeling. De wet vraagt ook dat zij doelgericht reageren op deze signalen.

Auris verwacht van jou dat je dit doet volgens onze visie: samen, zorgvuldig en slagvaardig. De Auris Meldcode beschrijft wat we daarbij precies van je verwachten.

Samen

Voor iedereen geldt: werk zoveel mogelijk samen met de ouders of verzorgers van het kind, met andere mensen die dicht bij het kind staan of met het kind zelf. De meldcode is ervoor bedoeld om signalen op te vangen zodat je zo snel mogelijk de juiste hulp kunt (laten) regelen. Het gesprek dat je met de ouders en/of het kind voert over de signalen en passende hulp, is daarom essentieel. Je werkt ook samen met de Interne Vertrouwenspersoon (IVP'er), de aandachtsfunctionaris voor de meldcode.

De **teamleider** is er verantwoordelijk voor dat iedereen uit het team de meldcode goed genoeg kent om hem te kunnen toepassen. Ook moet de teamleider ervoor zorgen dat ouders of verzorgers, leerlingen en cliënten de meldcode kennen. Samen met de IVP'er(s) van de locatie organiseert de teamleider elk jaar voorlichting over de meldcode.

De **IVP'er** geeft voorlichting, ondersteunt bij de 5 stappen en verwijst naar de juiste hulpbronnen. De IVP'ers van een locatie maken een voorstel voor de rollen in het team voor de meldcode. De teamleiders stellen deze rolverdeling vast.

Auris heeft [een voorbeeldschema](#) gemaakt om de rollen in te zetten. Het kan tussen locaties verschillen hoe de rollen precies worden uitgevoerd. Dit heeft te maken met bijvoorbeeld deskundigheid en beschikbaarheid in het team, en het kan aansluiten bij bestaande afspraken.

Zorgvuldig

De meldcode geeft de professional het recht om een melding te doen bij Veilig Thuis. Zo'n melding kan heftig zijn voor de ouders of verzorgers, het kind en andere betrokkenen. Daarom is het van belang om het proces zorgvuldig en open te laten verlopen. Je moet altijd aan de betrokkenen kunnen laten zien hoe het proces verloopt of is verlopen.

Volgens de wet is het verplicht om te werken volgens de 5 stappen van de meldcode. Daarbinnen ben je ook verplicht om te werken met het afwegingskader.

Volgens onze visie werkt elke Auris-medewerker zorgvuldig als die de 5 stappen volgt. Daarbij zijn deze punten belangrijk:

- De betrokken medewerkers en/of IVP'ers beschrijven wat er wordt gedaan binnen de 5 stappen en hoe het afwegingskader wordt toegepast.
- Zij zetten de aantekeningen in het beveiligde registratiesysteem van Auris.
- Zodra zij informatie delen met ouders, verzorgers en/of andere betrokkenen, zetten ze deze informatie ook in het leerling- of cliëntdossier.
- Als het proces is afgesloten, zet een betrokken medewerker of IVP'er ook een samenvatting in het dossier.

In sommige situaties komen niet alle stappen even uitgebreid aan bod. De medewerker of IVP'er noteert dan duidelijk waarom dat zo is.

Zo lang worden de gegevens bewaard:

- Persoonsgegevens in het registratiesysteem voor de meldcode worden 2 jaar na het einde van het proces verwijderd. Anonieme gegevens (meta-gegevens) blijven beschikbaar.
- Bij Auris Zorg worden gegevens 20 jaar bewaard nadat de cliënt of leerling 18 is geworden.
- Bij Auris Onderwijs worden leerlingdossiers 5 jaar bewaard vanaf het moment dat de leerling de school verlaat of dat de begeleiding van Auris stopt.

Slagvaardig

Huiselijk geweld of kindermishandeling heeft veel invloed op het welbevinden en de ontwikkeling van de leerling of cliënt. Het heeft ook invloed op andere betrokkenen. Daarom is het belangrijk om snel wat te doen als je signalen opvangt. Misschien vind je het spannend om met ouders te praten over je zorgen. Maar wachten kan grote gevolgen hebben voor het kind.

De volgende mogelijkheden kunnen helpen om slagvaardig te handelen:

- Bedenk dat een gesprek is bedoeld om het kind en het gezin te helpen. Niet om iemand te beschuldigen of straffen.
- De IVP'er kan helpen om het gesprek voor te bereiden.
- De IVP'er kan bij het gesprek aansluiten en het gesprek leiden.
- Ook de teamleider, behandelcoördinator, IB'er of gedragsdeskundige kan helpen het gesprek voor te bereiden of te voeren.⁸

⁸ Het is van belang dat ieder team en iedere locatie afspraken maakt over de taakverdeling binnen de meldcode. Een [voorbeeldschema voor de taakverdeling](#) staat in de bijlagen. De taakverdeling kan van team tot team of locatie tot locatie verschillen.

- Bel Veilig Thuis om de casus anoniem te bespreken. Veilig Thuis kan je goede adviezen geven voor het gesprek. Contact opnemen met Veilig Thuis kan in elke stap van de meldcode.

Hoe beter medewerkers bekend zijn met de meldcode, hoe groter de mogelijke slagvaardigheid. Gebruik het kwaliteitshandboek, bespreek casussen en zorg voor regelmatige voorlichting binnen je team.

3.2 De Auris Meldcode en het beroepsgeheim

Volgens de wet hebben alle medewerkers met beroepsgeheim of een andere zwijgplicht, het recht om een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling te melden bij Veilig Thuis. Ook als zij daarvoor geen toestemming hebben van hun cliënt of leerling of de wettelijke vertegenwoordiger. Als je een melding wilt doen, ben je verplicht de 5 stappen van de meldcode toe te passen.

Het beroepsgeheim is geregeld in meerdere wetten en geldt bijvoorbeeld voor (ortho)pedagogen, psychologen, logopedisten en andere professionals binnen Auris en organisaties waarmee we nauw samenwerken.

3.3 Evalueren, aanpassen en vaststellen

De Raad van Bestuur stelt de Auris Meldcode vast. De meldcode wordt opgeslagen en beschikbaar gemaakt in het [kwaliteitshandboek](#).

Elk jaar evalueert het bestuur met een deel van de IVP'ers of de meldcode goed genoeg werkt. Ook wordt in dit coördinatieoverleg gekeken of de meldcode moet worden aangepast na wijzigingen in wet- en regelgeving. De adviseurs kwaliteit zijn er verantwoordelijk voor om dit op te starten als onderdeel van de revisieloop.

4 Referenties

1. [Het Algemeen Paramedisch Afwegingskader in de Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling](#) (d.d.* 14-11-2023)
2. [Bijlage 1](#) bij het Algemeen Paramedisch Afwegingskader (d.d. 14-11-2023)
3. [Het afwegingskader Meldcode voor pedagogen, psychologen e.a.](#) (d.d. 14-11-2023)
4. [Verbeterde Meldcode Huiselijk geweld en kindermishandeling NVLF](#) (d.d.14-11-2023)
5. [KNGF Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling](#) (d.d. 14-11-2023)
6. [Juridische informatie](#) bij de Meldcode KNGF (d.d.14-11-2023)
7. [De wet op de Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling](#) (d.d. 19-04-2013)
8. [Informatie van de Rijksoverheid over de toepassing van de Meldcode](#) (d.d. 14-11-2023)
9. [De handreiking participatie van kinderen in de Meldcode](#) (d.d. 14-11-2023)
10. Informatie op de [website van Augeo](#) (d.d. 14-11-2023)
11. Triage-instrument Veilig Thuis versie 1.0, Veiligheidstaxatie&Toewijzing zorg; versie voor ketenpartners

**d.d. betekent: op deze datum op internet bekeken óf op deze datum gepubliceerd.*

5 Bijlagen

5.1 Definities

Onder **huiselijk geweld** wordt verstaan: lichamelijk, geestelijk of seksueel geweld, of bedreiging daarmee door iemand uit de huiselijke kring, waarbij onder geweld wordt verstaan: de fysieke, seksuele, psychische of economische aantasting van de persoonlijke integriteit van het slachtoffer, daaronder ook begrepen ouderenmishandeling, vrouwelijke genitale verminking, huwelijksdwang en eer-gerelateerd geweld.

Tot de **huiselijke kring** van het slachtoffer behoren: familieleden, huisgenoten, de echtgenoot of voormalig echtgenoot, of (ex-)partners, mantelzorgers.

Onder **kindermishandeling** wordt verstaan: iedere vorm van een voor een minderjarige bedreigende of gewelddadige interactie van fysieke, psychische of seksuele aard die de ouders of andere personen ten opzichte van wie de minderjarige in een relatie van afhankelijkheid of van onvrijheid staat, actief of passief opdringen, waardoor ernstige schade wordt berokkend of dreigt te worden berokkend aan de minderjarige in de vorm van fysiek of psychisch letsel, daaronder ook begrepen eer-gerelateerd geweld, huwelijksdwang, vrouwelijke genitale verminking en als minderjarige getuige zijn van huiselijke geweld tussen ouders en/of andere huisgenoten.

De Auris **medewerker/professional** werkt voor Auris of loopt er stage en biedt cliënten van Auris zorg, behandeling, begeleiding, onderwijs of een andere soort ondersteuning.

Onder **kind** wordt verstaan: iedere minderjarige persoon (cliënt, leerling, jongere, enzovoorts) aan wie de medewerker zijn professionele diensten verleent.

5.2 Aandachtspunten voor een gesprek met een kind

- Beloof niet dat je alles geheim zal houden als een leerling of cliënt je in vertrouwen neemt over huiselijk geweld of kindermishandeling.
- Beloof wel dat je alleen een volgende stap neemt als je dat met de leerling of cliënt hebt besproken.
- Steun de leerling of cliënt als die zijn verhaal doet. Zeg dat je het dapper en knap vindt dat de leerling of cliënt het geheim vertelt.
- Speel geen politieagent: het is niet jouw taak om speurwerk te doen of iets te bewijzen. De vraag die jij moet beantwoorden is: moet ik een melding doen bij Veilig Thuis?
- Geloof de leerling of cliënt. En als je twijfelt of de verhalen waar zijn, luister dan alsnog serieus. Bedenk dat als een leerling of cliënt hierover 'liegt', er ook een probleem is. Want waarom heeft de leerling of cliënt dit soort

verhalen 'nodig'? Om de betrouwbaarheid in te schatten, let goed op of de verhalen met elkaar kloppen of dat details steeds verschillen.

- Stel geen waarom-vragen.
- Probeer geen schrik of woede naar de dader te laten zien. De kans is groot dat de leerling of cliënt ook van de dader houdt en die trouw is (loyaliteit). Als je de dader meteen veroordeelt, praat het kind of de jongere misschien niet verder. Die kiest dan partij voor de dader, ondanks het geweld of de mishandeling.

Kijk ook naar de [10 punten checklist voor professionals om kinderen te betrekken](#) van de Augeo Foundation.

5.3 Aandachtspunten voor een gesprek met ouders of opvoeders

Tips voor een gesprek met ouders of opvoeders vind je in onderstaand artikel uit Vakblad Vroeg (winter), nr. 4-2021 (vakbladvroeg.nl)

7 tips

Zorgen bespreken met ouders

Praten met ouders over zorgen over hun kind is misschien wel de moeilijkste stap binnen de Meldcode kindermishandeling en huiselijk geweld. Hoe doe je dat zorgvuldig en respectvol? Zeven tips waar je bij het aankaarten van dit gevoelige onderwerp op kunt letten.

Edith Gaurts

Tip 1.

Bespreek je zorgen direct

Als je je zorgen maakt om een kind, als je iets gezien of gehoord hebt dat je opvallend vindt, leg dat dan zo snel mogelijk voor aan ouders. Misschien is er wel een heel aannemelijke verklaring voor.

Bedenk daarnaast dat de meeste ouders het beste willen voor hun kind

en het fijn vinden als iemand oog heeft voor hun zoon of dochter. Wacht niet tot je zeker weet dat er iets aan de hand is, maar leg kleine én grote zorgen direct voor. Als je te lang wacht verhoog je voor jezelf de drempel om open met de ouders te praten over wat je is opgevallen. Bovendien vergroot dit de kans dat zij het gevoel krijgen dat je dingen voor hen achterhoudt.

Tip 2.

Oordeel niet

Vertel feitelijk en zonder oordeel wat je is opgevallen. Vertel ook waarom je dat opvallend vindt. Bijvoorbeeld: 'Het valt me op dat Bas de afgelopen weken vaak moe is. Hij valt in slaap tijdens het spelen. Vandaag gebeurde dat ook. Dat was daarvoor niet zo.' Beschuldig ouders niet. Je praat dus niet over vermoedens van kindermishandeling of dat ouders iets niet goed doen. Je vertelt ouders wel dat je iets gezien of gehoord hebt dat je opvallend vindt. En dat je je afvraagt of zij daar meer over kunnen vertellen.

Tip 3.

Wees nieuwsgierig

Wees nieuwsgierig naar de ouders en wat zij te zeggen hebben. Dat alle ouders het beste willen voor hun kind, betekent helaas niet altijd dat zij ook het beste doen. Als het ouders om welke reden dan ook niet lukt het beste voor hun kind te doen, kan dat voor hen begrijpelijkerwijs moeilijk te vertellen zijn. Door daar begrip voor te tonen en oprecht geïnteresseerd te zijn in wie zij zijn en wat zij te zeggen hebben, zullen zij eerder bereid zijn met jou te praten. Ook over de dingen die niet zo goed gaan.

Vraag de ouders wat zij vinden van de zorgen die jij hebt, of zij die herkennen en hoe hun kind thuis is. Stel vooral open vragen – ofwel vragen die

beginnen met wie, wat, hoe en wanneer, om te voorkomen dat je het antwoord van de ouders in een bepaalde richting stuurt. Bedenk ook niet alvast wat je denkt dat zij zullen gaan zeggen: vul niet in, maar sta open voor hun antwoord.

Tip 4.

Luister actief

Actief luisteren is een gesprekstechniek die je kan helpen bij het voeren van (moettelijke) gesprekken. Het gaat hierbij om drie samenhangende technieken: luisteren, doorvragen en samenvatten. Luisteren doe je niet alleen met je oren, maar ook met je ogen, wenkbrauwen, handen en stem. Door je lichaamshouding en door te knikken of hummen laat je de ouders zien dat je geïnteresseerd bent in wat zij te zeggen hebben.

Naast geïnteresseerd luisteren is doorvragen een goede manier om meer informatie te krijgen. Doorvragen helpt de punten die onduidelijk of vaag blijven te verhelderen. Voorbeelden van dergelijke vragen zijn: 'Bedoelt u dat ...?', 'Kunt u daar meer over vertellen?'. Wanneer je goed geluisterd en doorgevraagd hebt, vat je de belangrijkste dingen die de ouders je hebben verteld samen. En je vraagt vervolgens of dat klopt, of dat je misschien dingen vergeten bent. Met een goede samenvatting laat je merken dat je aandachtig geluisterd hebt.

Tip 5.

Bouw samenwerking op

Behandel ouders als gelijkwaardige partner en bouw samenwerking op. Jullie gezamenlijke doel is dat het goed gaat met hun kind. Wees daarom vanaf het begin niet alleen open over je zorgen, maar ook over dat je samen wilt werken om een oplossing te vinden voor mogelijke problemen. Doe niets achter hun rug om en vertel welke stappen je van plan bent te nemen. Ook als je wilt overleggen met

een collega, de aandachtfunctionaris of Veilig Thuis doe je dat bij voorkeur met toestemming en medeweten van de ouders. Je zegt dan bijvoorbeeld: 'Ik vind het moeilijk om alleen met jullie een oplossing te vinden. Daarom wil ik graag overleggen met iemand die daar meer over weet. Vinden jullie dat goed?'

Officieel heb je geen toestemming nodig om te overleggen met collega's of advies te vragen bij Veilig Thuis – het is echter beter om altijd open te zijn over wat je gaat doen. De kans dat de ouders willen blijven samenwerken is dan het grootst.

Tip 6.

Geef ruimte aan emoties

Het kan zijn dat de ouders boos of verdrietig reageren op wat je naar voren brengt. Dat is heel voorstelbaar als zij horen dat een professional zich zorgen maakt over hun kind. De emoties kunnen al snel hoog oplopen, zeker als ouders de zorgen zelf niet herkennen of het gevoel hebben dat zij hiervoor verantwoordelijk zijn. Het is belangrijk daar ruimte voor te bieden: als iemand zijn emoties mag uiten, is de kans groot dat deze sneller zullen zakken. Ruimte bieden doe je door 'met aandacht voor de ander te blijven zitten'. Door je houding en met non-verbale aandacht laat je zien dat je er bent voor de ander. Daarna kan je helpen emoties weer onder controle te krijgen

door een gevoelsreflectie te geven. Bijvoorbeeld: 'Ik kan me voorstellen dat je hiervan schrikt. Ik zie dat je er boos van wordt dat ik dat zeg. Klopt dat?' Soms zakt de emotie na één reflectie, het kan ook zijn dat het nodig is vaker een reflectie te geven en de ouder als het ware een emotionele trap af te helpen, tree voor tree.

Tip 7.

Sluit het gesprek goed af

Zorg ook voor een goede afsluiting. Bedank de ouders voor het gesprek, vat samen wat jullie hebben besproken en herhaal de gemaakte afspraken. Vertel wanneer jij terug rapporteert over de stappen die jij zult nemen. Leg de afspraken vast in het kinddossier. Plan zo nodig een vervolgspraak in. Vraag de ouders de komende tijd af en toe hoe het gaat. Als er geen verbetering is of als er nieuwe zorgen zijn, maak dan een nieuwe afspraak en bespreek wat jullie verder kunnen doen. •

auteursinformatie

Edith Geurts is als inhoudsdeskundige kindermishandeling en hoofdredacteur van Augéo magazine werkzaam bij Augéo Foundation: een particuliere stichting die zich ervoor inzet dat kinderen veilig en met liefde opgroeien. Augéo biedt professionals online scholing in onder andere werken met de meldcode. Kijk voor meer informatie op www.augéo.nl.

5.4 Voorbeeldschema taakverdeling meldcode voor een Auris-locatie

Elke locatie maakt een overzicht van de rollen van alle betrokkenen als het gaat om de meldcode. Hieronder staat een voorbeeldschema dat is ingevuld voor een locatie. Pas dit schema aan naar hoe je de taken wil verdelen op jouw locatie.

	Signaleerder	Leraar, behandelaar of andere betrokkene	Teamleider	IVP'er	Veilig Thuis	CvL/MDO
1. Signaleren	• Zoekt contact met leraar/ behandelcoördinator & IVP'er • Registreert feiten in meldcodedossier in Zenya • Overweegt inbrengen in CvL/MDO als tijd dit toelaat	• Observeert • Deelt informatie		• Ondersteunt signaleerder bij volgen meldcode • Bewaakt proces • Registreert proces in meldcodedossier/ Zenya		
2. Collega's om advies vragen (consultatie)	• Overlegt met IVP'er en kernbetrokkenen • Zet uitkomst en advies in meldcodedossier en zo nodig in leerling- of cliëntdossier	Doet mee aan overleg als kernbetrokkene		Zie bovenaan, plus: Bewaakt of toestemming van ouders nodig is om extern informatie op te vragen	Wordt zo nodig om advies gevraagd	Denkt zo nodig mee
3. Gesprek met ouders	• Bereidt gesprek voor met IVP'er en kernbetrokkenen • Maakt met IVP'er en kernbetrokkenen een taakverdeling, (o.a. wie teamleider informeren, wie bij gesprek)	Zie hierboven	Wordt geïnformeerd	Zie bovenaan, plus: • Heeft zo nodig actieve rol bij het gesprek • Weegt af of registratie in Verwijsindex nodig is	Wordt zo nodig om advies gevraagd	

	• Registreert uitkomst in meldcodedossier en zo nodig in leerling- of cliëntdossier					
4. Geweld wegen met vragen afwegingskader	• Overlegt met IVP'er en kernbetrokkenen • Bij vermoeden van ernst: vraagt ook direct teamleider bij overleg • Zet uitkomst in meldcodedossieren zo nodig in leerling- of cliëntdossier	Zie hierboven	Wordt geïnformeerd	Zie bovenaan, plus: Zet zo nodig tool voor risico-inschatting in	Wordt zo nodig om advies gevraagd	
5. Beslissen: hulp bieden en/of melden bij Veilig Thuis	• Komt tot een beslissing en taakverdeling samen met kernbetrokkenen en IVP'er • Uitkomst oké? Koppelt terug aan CvL/MDO als het daar was ingebracht • Zet uitkomst in meldcodedossier en zo nodig in leerling- of cliëntdossier • Melding gedaan? Zet in meldcodedossier	Zie hierboven, plus: • Ondersteunt zo nodig bij (vinden) hulpverlening	Staat achter signaleerder bij melding Veilig Thuis (samen melden?)	Zie bovenaan, plus: Voert zo nodig gesprek over procedure bij melding Veilig Thuis	Speelt een actieve rol bij melding	Wordt geïnformeerd, plus: • Ondersteunt zo nodig bij (vinden) hulpverlening

5.5 Signaleringslijsten

Auris gebruikt de Signalenkaart met signalen die kunnen wijzen op huiselijk geweld of kindermishandeling. De kaart helpt je om zo vroeg mogelijk te signaleren. Voor elke leeftijd vind je een kaart op signalenkaart.nl.

De kaarten staan ook in het registratiesysteem (Zenya). Je kunt ze gebruiken om de signalen op te slaan en later aan te passen. Zoals nieuwe signalen toevoegen, signalen verwijderen of signaleren kopiëren naar het leerling- of cliëntdossier.

5.6 Registreren

Vanaf 2023 kun je bij Auris het registratiesysteem Zenya gebruiken om werkaantekeningen veilig op te slaan. Je kunt zelf in dit systeem werken, of met hulp van de IVP'er. IVP'ers gebruiken dit systeem om de gegevens van een meldcodeproces op te slaan.

Een aantal handige functies van Zenya:

- Je vindt in dit systeem de signaleringslijsten voor alle leeftijden.
- Het systeem helpt je om de stappen van de meldcode te volgen.
- Als gegevens over een leerling of cliënt ook in het leerling- of cliëntdossier moeten komen, dan geeft het systeem dit aan.

Is een meldcodeproces klaar of gestopt? Dan wordt het Zenya-dossier gesloten. Daardoor worden alle gegevens verwijderd die zijn terug te leiden tot een persoon. De anonieme gegevens zijn nog wel te bekijken. De werkaantekeningen worden in ieder geval na 2 jaar verwijderd of anoniem gemaakt.

Met anonieme gegevens kunnen IVP'ers de meldcodeprocessen analyseren. Met die cijfers kunnen zij beoordelen of het nodig is om collega's (opnieuw) voor te lichten over de meldcode. IVP'ers kunnen ook de gemaakte uren van het proces bijhouden. Met die gegevens kan de IVP'er in een gesprek met de teamleider onderbouwen hoeveel uren die denkt dat er nodig zijn.

5.7 Algemene meldnormen (basis van de vragen in het afwegingskader)

Het doen van een melding bij Veilig Thuis van mogelijk huiselijk geweld of mogelijke kindermishandeling is een professionele norm en noodzakelijk:

- Meldnorm A: In ALLE gevallen van acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid (
- Meldnorm B: In alle ANDERE gevallen waarin de medewerker/professional meent dat hij gelet op zijn competenties, zijn verantwoordelijkheden en zijn professionele grenzen, in onvoldoende mate effectieve hulp kan bieden of kan organiseren bij (risico's op) huiselijk geweld en/of kindermishandeling.

- Meldnorm C: Wanneer een medewerker/professional die hulp biedt of organiseert om betrokkenen te beschermen tegen het risico op huiselijk geweld en/of kindermishandeling constateert dat de onveiligheid niet stopt of zich herhaalt.

ⁱ Bron: augeo.nl, bekeken op 2 mei 2024

ⁱⁱ Auris heeft de meldcodes van logopedisten, gedragswetenschappers, fysiotherapeuten, de PO-raad en de Vereniging Gehandicaptenzorg Nederland gebruikt bij het opstellen van de tekst. Daardoor is de Auris Meldcode bruikbaar voor alle professionals in zorg en onderwijs. Bij vragen over specifieke situaties op jouw vakgebied, kun je terecht bij de IVP'er of bij een adviseur kwaliteit van Auris.

ⁱⁱⁱ Bron: [Kindcheck stappenplan \(augeo.nl\)](https://kindcheck.stappenplan(augeo.nl)), bekeken op 2 mei 2024